

Država brez Boga.

(Pravlica.)

Bila je doba, ko so si ljudje pomagali s tem, kar je zemlja sama ob sebi rodila; živili so se ob želuču in drugih tolstih natornih stvareh. Pride pa, kakor pravlica poveda, k ljudem iz tujega mož po imenu Ozir in jim reče: „Za človeka bi se boljše hrane našlo in težko bi ne bilo, pripravljati si je; skrivnost vam hočem razodeti, zato sem prišel k vam.“ In pokazal jim je skrivnost ter obdelal vpricho njih zemljišče in potem jim naročil: „Glejte, tako storite tudi vi; vse drugo opravi vpliv z nebá.“

Setev poganja kal, raste in dozori; ljudje so bili veseli lepega pridelka, so delali tako naprej z najboljšim uspehom. Toda kmalu se ljudje dela naveličajo, češ, da je prepriprosto; drugim je zopet solnce na polji preveč pripekalo, še drugim so bili vetrovi nadležni in premembe vremena in letnih časov. „Hajdimo“ — tako sklenejo — „postavimo krog zemljišča zidovje, pokrijmo ga z velikim obokom (velbom), in v hladni senci obdelujmo potem zemljo, pa bo! Vpliv nebá ni menda tako silno potreben, in če se ga enkrat odvadimo, ga tudi več želeli ne bomo.“ — Pametnejši so pa dejali: „Ozir je bil moder učenik ter je pustil nebo odprto, rekoč: To storite, drugo pa opravi vpliv z nebá!“

„Ej“ — rekó drugi — „to je Ozir naročil zato, da se enkrat poljedelstva lotimo; zdaj, ko smo v stavbarstvu že tako velik napredek storili, lahko vpliv z nebá pogrešamo; če pa že komu to v posebno tolažbo služi, lahko na obok nebó namalamo!“ Tako storijo. Zemljišče obdajo z visocim zidovjem, razpnejo ličen obok, nánj pa namalajo nebó. — Ali setev noče storiti. Orjejo, gnojijo, vlačijo in se trudijo desetkrat več od poprej; toda zemlja noče roditi — kljubu namalanemu nebu in kljubu temu, da so ljudje proti solncu, mrazu, rôsi, vetrovom in deževji zavarovani bili. Pametnejši pa, katerih glas se ni poslušal, so rekli: „Prav vam je; brez vpliva z nebá — zemlja sadú ne da!“

To je podoba novošegne, brezbožne države! Novodobnim politikarjem mrzi vpliv z nebá, oni hočejo državo osnovati po svoji glavi; obdali so toraj državo z visocim — papirnatim — zidovjem brezštevilnih postav, so razpeli nad njim umeten obok, ki ne pušča nebeške luči skoz in dejali: „Le pogumno naprej; ne bo dolgo, in pogrešali bomo čisto lahko vpliv z nebá! In če se ljudstvu odmakne vera, cerkev in večnost, se bo kmalu vseh teh reči odvadilo in ne maralo več za nje. To vse je sicer bilo potrebno, da so se države osnovale in ljudstva strahovala; zdaj so pa države tako mogočne in vsestranki napredek tako silen, da čisto lahko podpora od vzgor pogrešamo. Če pa že kdo hoče, mu namalamo na državni strop nebó, to je: strahopetneže

potolažimo, rekoč: Sej mi krščanstva nočemo za-treti!“ — Tako delajo novošegni politikarji višje in nižje vrste. In uspeh? Državniki, ministri, poslanci in premnogi politikarji in zaslepljene trume ljudi delajo in skušajo na vse strani, toda kljubu strašanskemu poganjanju in raznovrstnim iznajdbam nemajo države brez Boga uspeha; povsod hudo-bije, dolgovi, in — ogoljene trume ljudstva, ki spričujejo na ves glas resnico Ozirijevih besed: „To storite Vi; kar pa Vi ne morete, to prepustite vplivu z nebá, vplivu sv. vere in sv. cerkve in pa — milosti Božje.“ (Po „Volksbl. f. Stadt u. Land.“)

Cerkvene zadeve.

Zgodovina lavantinske škofije.

Lavantinsko škofijo je ustanovil solnograški véliki škof Eberhard II. 10. maja leta 1228. Že tedaj je omenjeni ustanovitelj za stolno mesto lavantinskemu škofu bil odločil mestice sv. Andraša na Koroškem v lavantinski ali labodski dolini; zatorej se je škofija tudi od nekđaj imenovala lavantinska ali labodska škofija.

Bila je pa izprva ta škofija ali vladikovina le mala, kajti je obsegala samo sledeče župnije (fare) in cerkve, namreč na Koroškem: 1. stolno cerkev sv. Andraša v Labodski dolini, 2. Laboto z njenimi kapelami, in 3. spodnji Dravberg; na sedanjem Štirskem pa: 4. župnijo sv. Jurja na Remšniku, 5. župnijo sv. Florjana za Laznico z njenimi kapelami, 6. kapelo sv. Petra poleg Limberga v sulmski dolini, 7. kapelo sv. Martina tudi v sulmski dolini in 8. kapelo „Suessenteller“ ali sv. Andraša v Suselji (Sausal).

Le 8 duhovnij je tedaj izprva lavantinska škofija štela. Ali sčasoma se je pa bolj in bolj razširila. Že v 14. stoletji je tej škofiji pridružena bila tudi Marbeška župnija s svojimi podružnicami. Še bolj razširjeno najdemo vladikovo-vino v 17. stoletji. Da se sprevidi, kako in kod je ona tačas že razširjena bila, hočemo tu naštetii vse župnije in cerkve te škofije, kakor jih zaznamovane najdemo v listinah leta 1655. Te župnije in cerkve so:

I. Na Koroškem:

1. Stolna cerkev sv. Andraša v labodski dolini s svojimi podružnicami: a) sv. Janeza Krst. v Beli (in Poellae), b) sv. Jurja na Lomu, c) sv. Ožbalda v Schönwegu, d) sv. Margarete v Čretu (in Schrieter), e) ss. Florjana in Pongracija v Koljnci, f) sv. Jakoba, g) ss. Filipa in Jakoba in h) sv. Martina v Fischeringu. — 2. Župniška cerkev sv. Marije Device v Rojah s kapelo sv. Roženkranca in s podružnicami: a) ss. Janeza in Pavla v Jaklinu, b) sv.